

Donderdag

den 29 November.

FRANKFORT, den 25sten November.

Volgens berichten uit Berlijn, is er tegenwoordig weder een drukke koerier-wissel tusschen de hoven van Oostenrijk, Pruisen en Rusland.

— In Beieren wordt het onderzoek tegen de beschuldigen van staatsmisdaden voortgezet. Men verneemt, dat reeds genoegzaam gebleken is, dat er een komplot bestond om de monarchie en de tegenwoordige staatsregting omver te werpen.

— In een Berlijnsch staatkundig weekblad leest men het volgende:

« De tegenwoordige regering van Frankrijk laat aan de nog levende 401 bestormers van de bastille een jaarlijksche pensioen van 200,000 franken uitbetalen, even als of deze heeren die een gebouw, bezet met 115 meest invalide soldaten, door schandelijke trouwbreuk veroverden, niet reeds tevens als door eene verborgene, doch tot ongeluk van Frankrijk overrijke hand waren betaald geworden. Wij nemen de moordenaarrijen en gruwelen, die gedurende en na de bestorming, en de volgende dagen gepleegd werden, en zelfs de majesteit van den ongelukkigen Koning niet spaarden, als bekend aan, en brengen hier slechts in herinnering, dat men in de bastille slechts zeven gevangenen vond, gelijk het bij de 16jarige laatste regering van Lodewijk XVI te verwachten was. Maar ook gelijk een druppel waters tot de zee is de verhouding van het getal dergelijken, die hier gevangen zaten en sedert 1793 het slagoffer van het absolute werden, tot de massa van menschen, die ten gevolge dezer menschlievende bestorming, onder de guilotine, in veldslagen, door pest, honger en ellende omgekomen zijn. Hanne rij opende zich in de dagen op de bestorming volgende, zette zich in de bataljes der in Napoleon ingewortelde revolutionnaire willekeur voort, en heeft, zoo het schijnt, door den slag bij Leuven, van Speyke's heldendood en de verwbesting van Antwerpen haar einde nog niet bereikt. Belangrijk voor de genen, die de tegenwoordige verwarring van denkbeelden volgen, is het overigens, hoe men op denzelfden dag, waarop het gouvernement de lofwaardige namen van de 400 insurrectie-helden verkondigde, de procureur-generaal Persil, zoo befaamd geworden door den gedurig aan hem verspildten loon, tot het koninklijke gerechtshof de naïve rede hield: « dat het gouvernement besloten was, den opstand tegen te gaan; dat Frankrijk geene revolutie meer verlangde; dat het de ondervinding had gehad van de bedriegelijke theorien eener revolutie, welke niet dan wanorde, willekeur en regeringloosheid, den burgerkrijg en de overweldiging der vreemdelingen had ten gevolge gehad.»

Van den 26sten November.

Sommige dagbladen spreken van een plan, dat er zoude bestaan, om een Duitsch observatie-leger aan den Bovenrijn te plaatsen, waartoe vooreerst Hessen-Darmstad, Baden en Württemberg troepen zouden leveren. De verzameling van Fransche troepen in de omstreken van Straatsburg zoude daartoe aanleiding gegeven hebben.

Brieven uit Rome van den 13^{den} dezer melden, dat de Koning van Napels den vorigen dag van daar naar Florence is vertrokken. — Deze brieven melden ook nog, dat de Pauselijke regering schijnt in te zien, dat de tegenwoordige rust in het land slechts eene schijnbare rust is, en men daaraan de voortdurende in hechtenisneming van verdachte personen niet onverschillig zal laten.

Te Civita-Vecchia en Tivoli hebben dezer dagen ook weder arrestaties plaats gehad.

LONDEN, den 23sten November.

Volgens den *Courier*, hebben de heer *Dedel*, de Nederlandsche zaakgelastigde aan ons hof (welke, gelurende de afwezigheid van den baron *Falck*, als Nederlandsche minister fungeert), benevens den baron van *Zuylen van Nyevelt*, de bijzondere Nederlandsche gezant, nog geene de minste toebereidselen tot hun vertrek uit deze hoofdstad gemaakt, en zijn al de dienaangaande nog in omloop zijnde geruchten geheel voorbarig en van allen grond ontbloot. Alleen is Dingsdag een rijktuig, behoorende aan den baron *Fagel*, den Nederlandschen afgezant te Parijs, met de Britsche stoomboot de *Attwood*, van hier naar Rotterdam gevoerd.

Dezelfde angstvallige belangstelling, met betrekking tot het gevolg van de onmiddellijk verwacht wordende opschikking van het kasteel van Antwerpen, blijft, luidens den *Courier*, in deze hoofdstad nog voortheer-

schen en neemt elk oogenblik steeds toe. Uit dien hoofde worden, door het genoemde blad, ook alle besluiten van den Koning van Holland, welke of tot het garnizoen van het kasteel, of tot verdere versterking van de Hollandsche land- en zeemagt betrekking hebben, alsmede al de dagorders, welke aan dezelve door de verschillende generaals gerigt worden enz., in derzelver geheel en met veel gretigheid geplaatst, gelijk dan ook in de laatste nummers van den *Courier* vele kolommen met onderscheidene dergelijke stukken gevuld zijn.

In eenen brief uit Antwerpen, onder dagteekening van den 20sten dezer, welke gisteren morgen in deze hoofdstad ontvangen is, wordt onder anderen gezegd, dat door het Fransche leger voor den 26sten dezer maand stellig niets tegen het kasteel van Antwerpen zal ondernomen worden, nihilooft hetzelve niet in staat zal zijn, om voor het genoemde tijdstip deszelfs zwaar gescht in de batterij te brengen; voorts zou de generaal *Chasse*, zoo als deze brief er bijvoegt, tot driemaal toe tot de overgave gesommeerd worden, en waarschijnlijk niet voor den 27sten eenige daad van werkelijke vijandelijkheid tegen hem gepleegd worden.

BRUSSEL, den 25sten November.

De *Courier* beklagt zich heden bitterlijk, dat men de Belgische armee nu niet eens in de nabijheid van de Fransche duldt, en dat daar, waar de Franschen zich rondom Antwerpen nitbreiden, de Belgen moeten opbreken en zich naar het binnenland begeven. « Terwijl bij de troonrede, » zegt hij, » de billijke verwachting van onze armee zoo deerlijk werd verijdeld, bleef ons echter nog eene laatste hoop over; achter de onbestemde bewoordingen, waarmede men de ware meening der ministers heeft willen verbergen, dacht men nog de verzekering te ontwaren, dat de verrichtingen van de Fransche armee zich tot den buitensten aanyader der citadel van Antwerpen zouden bepalen; dat de Belgische troepen geheel alleen zouden belast zijn met de afwering van alle aanvallen van *Chasse*, tegen het binnenste der stad, en dat zij ook alleen de belegering zouden dekken en het middelpunt des lands zouden beschermen tegen de afwending, welke de vijandelijke armee uit Hollandsch Brabant zou willen maken. Maar die hoop schijnt ons ook al ontnomen te worden: reeds zijn onderscheidene korps onzer armee, die Antwerpen en de omstreken bezetteden, binnenslands verlegd en die rugwaartsche beweging is de voorbode van de aanstaande bezetting dier stad door den maarschalk *Gerard*; reeds breiden zich de Fransche kolonnes verscheidene uren aan deze en gene zijde van Antwerpen nit; te Walhem worden onze batterijen niet meer door onze artilleristen bediend; te Capelle, te West-Wezel en voor Antwerpen zijn het alleen de brigades van *Orléans* en *Lawoestine*, die, op de wegen van Bergen-op-Zoom en Bréda, onze grenzen tegen de uitvallen dezer beide vestingen en de mogelijke aanvallen der divisie van *van Geen* beschermen; Lier en Turnhout zullen eindelijk nu ook spoedig door onze troepen aan de Fransche armee overgegeven worden.

« Wij bekennen, dat het erger toegaat dan wij het ons hadden kunnen voorstellen; ja wij zijn in onze verwachting deerlijk te leur gesteld... aan onze krijgslieden zal nu niet eens de eer gegund zijn om naast de Fransche krijgslieden te toonen, dat er over iets anders in hen te roemen valt dan over *jeugd* en *schoonheid*.»

Een ander dagblad meldt, dat, volgens eene geslotene overeenkomst, 400 man Fransche troepen binnen Antwerpen zullen komen, die dagelijks zullen verwisseld worden en gemeenschappelijk met de Belgen de plaatselijke dienst zullen verrigten.

Volgens berichten uit Antwerpen, zal het nog wel 8 of 10 dagen duren, eer de Franschen de belegering der citadel kunnen beginnen. De meeste huisvrouwen en kinderen der aanzienlijken en bemiddelde burgers hebben de stad verlaten. De hoogere stand heeft naar Brussel, de middelstand naar Mechelen de wijk genomen.

— Men heeft uit Gend berigt, dat de Hollanders uit het fort Liefkenshoek den ringdijk doorgestoken hebben, waardoor de geheele Ketenispolder onder water is gezet. Om dit te bewerkstelligen, hebben zij de boerenhuizen van dien polder bezet en belet dat er iemand nitging om de Belgische troepen te waarschouwen.

— De heer *Thorn*, over wien zoo veel geschreven is, is thans tegen den heer *Pescatore* uitgewisseld, en beiden bevinden zich sedert den 23sten dezer in vrijheid.

— De timmer der vertegenwoordigers heeft het tot heden nog niet kunnen worden over het adres in antyoorp van 's Konings troonmaak.

BREDA, den 27sten November.

(Particuliere Correspondentie.)

De Franschen zijn onze grenzen reeds van uitsij genaderd; al de Belgische voorposten zijn door hen afgelost en dagelijks patrouilleren zij tot op onze grenzen, soms met 20 en 30, soms met meer manschappen, ook wel eens overschrijden zij de grensscheiding; dit echter moet men waarschijnlijk aan hunne weinige bekendheid met het terrein wijten, want den 24sten dezer zijn honderd à honderd vijftig man, waarschijnlijk van Hoogstraten komende, tot aan onze grenzen bij Strijbeek genaderd; maar op de verwittiging van een zich daar bevindend persoon, dat zij, verder rijdende, op Hollandsch grondgebied kwamen, zijn zij dadelijk teruggekeerd. Het schijnt ook, dat er vele Franschen bij de armee ziek worden en naar de hospitalen worden vervoerd; indien het makke en voochtige weder, dat wij thans hebben, aanhoudt, zal dit denkelijk niet beteren.

Bij ons leger komen nog dagelijks manschappen terug, die niet verlof geweest zijn, zelfs heeft men reeds weder personen zich bij de armee zien vervoegen, welke vroeger eene wettige vrijstelling bekomen hadden of voor wien een plaatsvervanger in dienst staat.

MIDDELBURG, den 26sten November.

In een brief uit Deal, van den 16sten dezer, bij een handelluis afhier ontvangen, wordt gemeld, dat de volgende door de Engelschen aangehouden schepen, de *Maria*, van Batavia naar Rotterdam, de *Henrietta Klasina*, van Idem naar Amsterdam, en de *Diana*, van Berbice naar Amsterdam, dien dag van Duins onder convooi naar Portsmouth zijn geyoerd. In dezen brief wordt verder gezegd:

„Wij nemen deze gelegenheid waar, om de schandelijke handelwijze van ons Britsch ministerie te betreurèn, in den goddeloozen aanslag op uw land en dezelfs koophandel. De meeste onzer landgenooten zijn verontwaardigd over zulke wreede, onregtvaardige en onverantwoordelijke maatregelen.”

— Zaterdag morgen heeft men hier van den zeekant zwaar met kanon hooren schieten; tot heden is de oorzaak daarvan niet bekend. — In het 4de en 5de district, zoowel als in de vesting Vlissingen, heerscht de meeste waakzaamheid, doch tevens de grootste kalmte.

UTRECHT, den 27sten November.

Dezelfde geestdrift, welke de Heeren Studenten onzer Hoogeschool voor twee jaren bezielde, toen zij voor Koning en Vaderland de wapenen opvatteden en ten strijde trokken, heerscht onder de nieuw aangekomene Studenten, van welke reeds 52 zich hebben gewapend en gekleed, en zich dagelijks in den wapenhandel oefenen, om zich met het korps Vrijwillige Jagers der Hoogeschool te vereenigen en ter verdediging van het bedreigde Vaderland uit te trekken. Dit getal nieuwe Vrijwillige Jagers neemt nog dagelijks toe, waardoor het korps talrijker zal worden, dan het tot heden geweest is. De goede en milddadige gezindheid der Heeren Studenten heeft zich dezer dagen op nieuw doen blijken, daar zij eene somme van f 1500, welke anders bestemd was tot het geven van maaltijden door de jongst aangekomene Studenten, hebben geschonken aan de *Districts-Commissie ter aanmoediging en ondersteuning van de Gewapende Dienst in de Nederlanden*, alhier.

GRAVENHAGE, den 27sten November.

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn ingekomen de antwoorden der regering op de bedenkingen, tegen de gewoone begrotingen ingebracht. Men verneemt dat dezelve zeer uitgebreid zijn, doch het bedrag der begroting weinige, zoo niet in het geheel geene, vermindering ondergaat. Op het einde der aanstaande week kunnen daarover de algemeene beraadslagingen worden gehouden.

In de eerste plaats te hebben zijting ziet men de voordragt van het ontwerp van wet tot verbetering van den accijs op de suiker te gemoet.

De afdelingen houden zich weder heden met het ontwerp van wet betreffende den landstorm, bezig, hetwelk door dezelve in verband gebragt wordt met de bestaande wetten en verordeningen nopens de schutposten. Men kan ook dienaangaande de beraadslagingen in de aanstaande week te gemoet zien.

ARNHEM, den 28sten November.

Particuliere brieven uit Brussel, in Holland ontvangen, maken (zoo als men ons heeft verzekerd) melding van de moeilijkheden, welke de maarschalk *Gerard* ondervindt in het in den danhang zo gemakkelij gesteld bemesteren der citadel van Antwerpen; men wil, dat hij zoude gezegd hebben en zelfs naar Parijs geschreven, dat hij in plaats van dagen, veelker weken tot het beleg zoude behoeven, en dan nog ten koste van duizender zijner soldaten, die door het Hollandsche toorn zouden vallen. De zieken, die noodwendig in dien tijd in grooten getale het leger zouden verzwakken, schijnt de maarschalk niet eens mede te rekenen; zoo als wij echter uit goede bronnen vernemen, is dat zelfveraanstal thans reeds zeer aanzienlijk.

Hoe het ook zij, en zonder de gebeurtenissen te willen of te kunnen

voorspilloopen, gelooven wij reden te hebben om onze lezers gerust te kunnen stellen, omtrent den waarschijnlijksten uitslag van den tegenwoordigen in materiele krachten, zoo overmagtigen aanval van Engeland en Frankrijk (want België rekenen wij niet eens mede). De morele kracht van Holland, de eensgezindheid, die in dat kleine land heerscht, bij het verdedigen van deszelfs regten tegen ontroef en geweld, zullen zegenen; scharen wij ons dan hoe langer zoo meer om den vorst onzer keus; eendragt en vertrouwen op onze geregte zaak en op den oorsprong van alle regt, geve ons moed en sterkte, maar ook verzuimen wij niet alle middelen te bezigen, die wij ter onzer beschikking hebben. Nu of nooit is het zaak aan Europa te tonen, wat een volk, dat wezenlijk vrij is, kan en vermag! Nu of nooit is het tijd om de regering, die in Nederland een belang heeft met de Natie, te ondersteunen. Nu of nooit is het tijd aan Europa te tonen, dat de morele sterkte van eene Natie van twee en een half millioen, op het innigt aan haren Vorst en deze wederkeerig aan de Natie verklaard, door tegenspoeden gelouterd, opweegt tegen de materiele overmagt van twee der magtigste rijken van Europa.

Engeland en Frankrijk zenden kunne vloten om onzen koophandel schrik aan te jagen, en het is niet onze koophandel, die terugdeinst, neen, zij roept volharding, en de Engelsche kooplieden protesteren. Eene Fransche armee, van wel uitgeneste en dappere strijders, komt en dreigt de citadel van Antwerpen in weinige dagen te bemagtigen, en wellicht naderhand geheel Holland te overweldigen; nu denkt men zal Holland van schrik terugdeinsten... en Holland antwoordt met eene algemeene wapening en oproeping van den landstorm. Geene vrees, maar regtmaticg vertrouwen op de toekomst; zie daar, wat in Holland het heerschende denkbeeld is en blijft. Dat dit vertrouwen door onderlinge eendragt en eensgezindheid bij ons en onder ons blijve, en de toekomst kan niet twijfelachtig zijn! dat geve God!!! —

— Men schrijft ons van het Vlaamsche hoofd: dezer dagen kwam eene Fransche kavallerie-patrouille dicht onder de vestingwerken van Liefkenshoek. Deze ongehoortge, en wat al te nieuwsgierige gasten warden door de onken met kanon begroet; men meent dat er twee huaren gevallen zijn, want men heeft de Franschen twee losse paarden zien nederemen.

— Men spreekt van eene verbale nota, van wege de Oostenrijksche, Pruisische en Russische gouvernementen aan het kabinet der Tsaren medegedeeld; deze nota zoude genoegzaam gelijk staan met eene formele oorlogsverklaring tegen Frankrijk. Er is dadelijk kabinetsraad bij den Koning der Franschen gehouden.

Mengelwerk. Demonstratie.

Wat eene demonstratie is, heb ik al lang geweten, en reeds op de latijnsche school geleerd. Dit bastaardwoord stamt af van *denostratio*, *demonstrare*, dat, getrouwelijk overgezet zijnde, beteekent: een bewijs of beoog, gelijk demonstreren bewijzen, beoogen beteekent. Er zijn verschillende soorten van bewijzen, als rechtgeleerde, godgeleerde, wijsgeerige, historische, wiskundige en meer andere. Zij yerschillen mede grootelijks in kracht en volledigheid. Er zijn sterke, minder sterke en zwakke bewijzen. Weinigen zijn wat eene zoo voldingend beoogende kracht, dat er geenerhande twijfeling omtrent de waarheid der zaak kan overblijven. Dit heeft alleen plaats bij rekenkundige of wiskundige voorstellen. Daarom kunnen ook de wiskunstenars met regt, zoo als zij gewoon zijn, onder hunne voleindigde demonstratie van eene mathematische propositie met regt zetten Q. E. D., *quod erat demonstrandum*, dat te bewijzen was.

Maar ik wist niet, dat demonstratie en demonstreren onder de kunstterminen van het krijgswezen behoorden, of dat er militaire demonstraties waren, zoo als ik nu onlangs vernomen heb; want sedert eenigen tijd hoort men gedurig van eene demonstratie, als eene krijgsmagt bijentrekt. Of dit onder het nieuws van onze dagen geteld moet worden, dan of het een van onds gebruikelijke term in zoodanige gevallen, van het dus aan mijne onkunde in het militaire vak moet toegeschreven worden, dat ik er vreemd van ophoorde, kan ik niet beslissen. Ik moet allans bekennen, dat ik niet wist, wat eigenlijk zulk eene militaire demonstratie inhield, of wat er op die wijze gedemonstreerd moest worden. Misschien zijn vele lezers met mij in hetzelfde geval. Schoon ik nog niet regt weet, wat het beduidt, heb ik echter niet kunnen nalaten te beproeven, of ik er ook achter konde komen. Volgens den regel te werk gaande, *usus valet in lingua*, heb ik naauwkeurig gelet op de geleerde den en gevallen, waarbij het meer gemelde woord demonstratie gebruikt werd. En zie hier het resultaat van dit mijn taaknuttig militair onderzoek.

Als een groot legerkorps in volle wapenrusting bijeen trekt, en in be-

weging, gebracht wordt, meer om vertooning van sterkte te maken en daardoor schrik aan te jagen, dan wel om dadelijk te vechten, noemt men dit eene *demonstratie*. Zulk eene demonstratie heeft in de eerste plaats wel veel overeenkomst met parade-maken, spiegelgevechten, of manoeuvres van een kamp, hetwelk dient om de troepen te exerceren. Maar daarvan moet eene militaire demonstratie wel dagelijks onderscheiden worden, zoo als het mij voorkomt. Want deze heeft het gemunt op eenen vijand, welken men al demonstrerende of marcherende met eene bijeenverzamelde gewapende magt wil bang maken, zoo dat hij in de schulp kruipt zonder den aanval en een gevecht af te wachten. In zoo verre heeft dan zulk eene demonstratie een zeer menschlievend oogmerk, om namelijk het vergieten van menschenbloed te voorkomen. Men hoort dan nog de zaak met het uitgetrokken zwaard te beslissen zonder toe te slaan, nadat men vruchteloos met demonstreren op het papier, of door protocollen en diplomatische onderhandelingen geproefd heeft, het eens te worden. Dan worden pen en papier weg geworpen en het geweer in de hand genomen om te toonen, dat het op een dwingen zal gaan, als de partij, tegen welke de gewapende demonstratie gericht is, zich niet wil schikken naar den zin van de demonstrerende partij. Het is dan geene demonstratie van gelijk en ongelijk, van waar en valsch, zoo als demonstraties in alle andere gevallen, maar alleen van het recht van den sterksten, of om te laten zien, wie den langsten tegen heeft. Men zou dus zeggen, dat het eenvoudig uitkomt op een dreigement, hoewel een kostbaar, geducht en vreeselijk dreigement, of nog eenvoudiger (zoo dit niet al te eenvoudig gezegd is in eene zaak van zoo grooten omslag en beweging) op eene hooze kappot, waarmede men stoute kinderen naar bed jaagt.

Zulke militaire demonstraties kunnen ter zee zoo wel als te land geschieden. Een aantal ten strijde uitgeruste schepen, krassende van verre en van nabij voor de kusten van den onbuigzamen vijand, maakt dan de demonstratie uit. Tot dezelve schijnt te behooren, dat het uit-een-mlopen van schepen kan belet worden, en zelfs het wegnemen met ladingen en volk kan geschieden, zonder eene voorafgaande oorlogsverklaring en zonder gezegd te kunnen worden vijandelijkheden te plegen. Eene zee-demonstratie sluit dus regtsreekscher en krachtiger bewijzen van het begin af in.

Maar wij kunnen de zaak met een levend voorbeeld ophelderden. De Franschen en Engelschen zijn tegenwoordig met eene uitvoerige militaire demonstratie bezig tegen *Nederland*. Een geruimen tijd hebben de eersten op hunne grenzen een talrijk leger bijeengetrokken, waarmede zij nu in *Belgie* voortrukken, om *Nederland* al nader en nader het vuur aan de schenen te leggen, terwijl de Engelschen in hunne havens eene vloot gereed maakten, die in vereeniging met Fransche oorlogschepen, zich in zee vertoonen en op onze kusten, opsluitende, afwijzende en opbrengende hetgeen den Nederlanders toebehoort. Deze operaties willen tot nog toe alleen maar zeggen: zie, het is ons nu ernst; wij zullen u met geweld dwingen, als gij niet goedschiks u aan ons wilt overgeven. Moet gij niet beven, dwergjes! voor onze reuzenmagt, die alle oogenblikken, als wij het goed vinden, u kan verpletten! wat beteekent een handje vol vollen, gelijk dat van *Nederland*; dat stipje op de wereldkaart, tegen de magt van zulke mogendheden als *Frankrijk* en *Engeland*, waarvan wij nu slechts als eene voorhoede een kleine vertooning maken, doch die genoeg zal zijn, om u te doen begrijpen, dat het vergeefs is zich daartegen te verzetten. Ziet, dit is nu wat anders, dan met de pen te schertmen. Hoezeer gij u ook daarin op eene besliste zegepraal moogt beroemen, en de geheele wereld die zegepraal u toekent, dit kan u niets baten. Gij moet dan nu tegen ons vechten of u gewillig overgeven. Als gij onze magt aanschouwt, dan zult gij u, in het eerste geval, van onze overwinning en uwe totale nederlaag wel zeker mogen houden. Wat kunt gij, Lilliputters, tegen ons, Broekdijkfactoren, uitvoeren? Beraadt u dan schielijk, eer het te laat is; enz. enz. In zulke termen is ten naastenbij eene militaire demonstratie vervat. Dit bijzondere heeft dezelve nog, dat men meer bepaaldelijk de kracht van elk bewijs kan opgaven, dan in een wetenschappelijk betoog. Als b. v. de Franschen met 50,000 man te voorschijn komen, dan is dit eene demonstratie van 50,000 mannekracht; en als de vereenigde vloot bestaat uit 10 schepen, door elkander van 50 stukken, dan is de zee-demonstratie van 500 kanonnenkracht; ongetwijfeld eene schrikbarende magt voor het plekje gronds, en de kleine Natie, die er mede bedreigd wordt.

Zoo nu Koning WILLEM voor deze bedreiging zwicht, dan kan onder de demonstratie gezet worden: O. E. D. Maar ingeval hij volhoudt (gelijk waarschijnlijk is) wat dan? Dan is de demonstratie vooreerst valsch bevonden, en het moet tot dadelikheden komen. Wij verwachten mak, dat onze vijanden te trotsch zullen zijn, om het bij bloote dreigementen te laten blijven. Neen, wij spotten niet met het geweld, waarmede zij op ons afkomen. Wij zijn niet zonder bekommering over het lot, dat eerlooze ministers ons toebereiden; maar wij zijn niet met dat algansch niet zonder moed en vertrouwen. De gronden, waarop wij ons

verlaten, zijn gewis onbegrijpelijk en belagchelijk in het oog van lieden, die voor alle demonstraties van recht en rede onvatbaar zijn, en den spot drijven met eene hogere magt, die den hoogmoedige, welke buiten het spoor van recht en rede wijkt, en alleen in gruweldaden zijne roem stelt, weerstaat. Voor de GOLIATHS van onze dagen is deze taal slechts ijdel geklap. Wij zullen dezelve ook niet verder aan hen verspillen. Maar het is meermalen gebeurd, dat een groot schip op een kleine klip te barenen stiet. Het is meermalen gebeurd, dat *Oud-Nederland* uit den nijpendsten nood gered werd, en uit den bangsten strijd met roem terug keerde. Zie de geheele vaderlandsche geschiedenis; van Spanjes tijden af tot nu toe.

Dat de Nederlandsche Natie, buitenslands, bij al wat wel denkt en waar liberalismus op prijs stelt, om haar voorbeeldig gedrag, in dezen belangwekkenden tijd, in hooge eere en achting slaat, weten wij uit de dagbladen, zelfs der anders haar ongepeene, en zoo vaak miskend hebbende partijen. Wij oordeelen het daarom niet ongepast, ter proeve dier hoogschatting, het onderstaande dichtstukje, uit de *Allgemeine Etzberfelder Zeitung* overgenomen, onzer geachten en veelvuldigen lezers mede te deelen.

Den braven und treuen Holländern.

Bataver und Friesen! die Rache winkt.
Die Schwerter zum Kampfe geküßt!
Für Freiheit, Ruhm und Gerechtigkeit ringt,
Vor Despoten nicht knieend euch küßt.
Wohlauf! Wer König und Vaterland ehrt,
Der greife muthig zum rührenden Schwert!

Europa schaut mit staunendem Blick
Auf Hollands Bürger und König.
In Eintracht troffen sie jeden Despoten,
Zum Kampfe sind alle erbotig.
Wie Felsen im Meeressturme stehn,
So wird man Bataver im Schlachtfeld stehn.

Dem prahlenden Belgier werde Hohn
Für ungerechtes Beginnen,
Für Undant wird es jetzt ernten den Lohn,
Er kann nicht der Strafe entrinnen.
Gott schirmt das Recht, und stärkt eure Hand,
Drum auf für König und Vaterland!

Griff auf Bataver! das Schwert zur Hand!
Stürmt in die französischen Horden.
Die Kreuz haben sie nie erkannt,
Gefes und Recht sie verspotten.
Zu strafen den französischen Uebermuth,
Gieß der letzte Tropfen Bataverblut.

Over den waarschijnlijksten voortgang van het Egyptische leger.

In een vroeger Nummer hebben wij de vorderingen van den *pacha* van *Egypte* tegen over de *Turken* en hoogstwaarschijnlijkste verovering van geheel *Syrie* doen vooruitzien. Thans, na dit oogmerk volkomen bereikt, en het *Turksche* leger ontbonden is, welk eenen weg zal nu het leger der *Egyptenaars* inslaan? In het bedoelde artikel zeiden wij, dat hij zich waarschijnlijk van den kant zijner bezittingen in noord oostelijk *Arabie* uitbreiden en van *Irak-Arabie* met *Besarab* en *Bagdad*, dien belangrijken handelweg naar *Indie*, meester zou maken. Tot nu toe schijnen echter van die zijde nog geene bewegingen plaats te hebben. Zien wij dus, daar *IBRAHIM* zich hoogstwaarschijnlijk niet tot het bezit van *Syrie* zal bepalen, welken weg hij denkelijk zal inslaan, om zijne veroveringen in *Azie* voort te zetten.

Volgens berichten, wier overdrijving men uit den aard der zake kan nagaan, zou *IBRAHIM* reeds diep in *Klein-Azie* zijn doorgedrongen, en derwaarts het overschot des legers van den *Turkschen* veldmaarschalk vervolgen. Doch men bedacht niet, dat hiertoe de overtocht van het hoge gebergte *Taurus* vereischt werd, en dat een leger zich niet zoo terstand en onvoorbereid in de barre *Klein-Aziatische* bergvlakten, die het middelpunt van dat schier eiland uitmaken, wagen zou. Doch, volgens nader en meer waarschijnlijk opgaven, is zijn leger vooreerst getrokken, en heeft *Aintab*, *Bir* en *Orfa* bemagtigd. De eerste is eene belangrijke stad in het pachaliek van *Aleppo*, op den weg naar den *Eufraat*, in welken de daarnevens vloeiende rivier *Askas* uitloopt, met een oud kasteel, in eene aan boomvruchten, wijn en honig zeer vruchtbare landstreek. *Bir* ligt vlak oostwaarts van *Aintab*, aan den oostelijken oever van den *Eufraat*, een weinig ten zuiden van *Zeugma*, de gewone plaats van overtocht der *Homelnen* over dien stroom, op den weg van *Klein-Azie* naar *Perzie*. Thans is die overtocht te *Bir*. De vestingwerken dezer stad en van het bijgelegene kasteel waren reeds voor zesig jaren zeer vervallen; intusschen is het bezit dervelven en dus van den overtocht naar *Mesopotamie* zeer belangrijk. *Orfa* of *Urfa* is echter van meer belang. Zij is de hoofdstad van een pachaliek in *Mesopotamie*; was oudtijds zeer beroemd onder den naam van *Edessa*, en de hoofdstad van een klein koninkrijk. Ten tijde der kruistogten was hier een bijzonder vorstendom der christenen, welks verlies zulk een indruk in de geheele christenheid maakte, dat honderd duizende op de prediking van st. *BERNARD* naar het Oosten trokken, onder eenen *Duitschen* Keizer en eenen *Franschen* Koning. Doch niettemin bekwamen de christenen de stad nooit terug. Over hare belangrijkheid in ouden tijd,

kan men oordeelen uit de drie honderd kloosters, destijds aldaar aanwezig. Nog is de stad groot, bevestigd en heeft een bergkasteel. Zij is wel van water, maar niet van hout voorzien (men brandt er dus kameelmest) desmettemin is de omliggende vlakte zeer vruchtbaar. Hier is handel en fabrieken, men heeft er ook een christen-bisschop, en er was oudtijds eene beroemde school.

Wanneer de togt van *IBRAHIM-pasha*, of zijn leger, zich tot *Bir* bepaald had, zou men denken, dat hij, even als weleer *JULIANUS*, langs den *Eufraat* naar *Mesopotamie* had willen trekken, en dus langs een' anderen weg de gewesten bereiken, die wij boven als zoo belangrijk voor hem opnoemden: namelijk den *Neder-Eufraat* en den mond van den *Tigris*. De weg van *Aleppo* tot *Bir* is 146 *Engelsche* mijlen, of omtrent 45 uren, doch van daar naar *Bagdad* is er eene vlakte van 500 mijlen of 172 uren, die, volgens den *Engelschen* reiziger *KIDNEYR* (wien wij hier volgen) zeer dor is en nauwelijks voedsel voor een leger oplevert. Waarschijnlijk zal dus de voorzigtigheid den *Egyptischen* veldheer verbieden, dien weg in te slaan. Het bezetten van *Orfa* geeft aanleiding om te denken, dat de *Egyptenaar* misschien weder oostwaarts wil trekken, niet door het midden van *Mesopotamie*, maar langs deszelfs noordende en den voet van den berg *Masius*, en verder naar de steden *Merdin* en *Mosul*, misschien ten einde dat het pachaliek van *Bagdad* geheel van de gemeenschap met *Konstantinopel* af te snijden, en dus tot overgave te nopen. Deze weg is nogtans, met uitzondering der streken van *Nisibis* en *Thor*, volgens *KINNEIR*, woest en onaanbouwbaar, hoezeer het te voren een heerlijk land was; maar het is, gelijk alles wat onder het gebied der *Turken* stond, verwaarloosd en vervallen. Van *Orfa* naar *Merdin* zijn 90, en van daar naar *Misul*, het oude *Ninivé*, 150 mijlen, te zamen 80 uren. Van daar zou het verder doordringen der *Egyptenaren* door het dappere, ontembare bergvolk der *Kurden* wel kunnen gestuit worden, die nog geen veroveraar volkomen in hunne steile rotsen heeft kunnen ten onder brengen, en van welke reeds *XENOPHON*, die hen op den terugtocht der tienduizend *Grieken*, onder den naam der *Kardouchen* ontmoette, hevigen last leed.

Maar er loopt nog een derde weg, wel niet over de reeds door *IBRAHIM* bezette plaatsen, maar toch iets noordelijker, en waacheen die veroveraar misschien nog zijne rigting zal nemen, van *Aintab*, over *Samolata* en *Matatie* naar *Armenien*, over het hooge en steile gebergte *Taurus*, hetwelk ten allen tijde voor geschut onbruikbaar is en des winters in den sneeuw bedooven ligt. Nogtans beweert de reeds gemelde reiziger, dat men op dien weg nog beter voorraad zal kunnen opdoen, dan op eerstgemelden; mits men den togt in den zomer, tegen het rijpen van het koren; ondernam, des winters is die togt onbruikbaar, en daaraan dus voor *IBRAHIM*, althans dit jaar, niet te denken.

Hoezeer dan om die rede de togt ook naar *Klein-Azie*, (waartoe men den *Taurus* over moet) in dit jaargetijde niet meer waarschijnlijk is; zullen wij nogtans daarvan iets meer zeggen, daar zulks, in geval de vrede niet getroffen wordt, de vermoedelijke weg is, dien de *Egyptenaren*, zoo zij zich in de rigting van *Aintab* uitspreiden, zullen inslaan. Het is waar, dat *Klein-Azie*, een der schoonste landen der aarde, met een gezond en bekoorlijk klimaat gezegend, en met uitstekende vruchtbaarheid, (doordien zich overal lieflijke heuvels of hooge bergen verheffen, van welke rivieren afstroomen en eene koele heilzame lucht afdalt, naar de vlakte van de kust,) het is waar, dat dit heerlijke land sedert de *Turksche* overheersching bijkans eene woestijn is geworden, waar geheele onoverzienbare landtreken onbebouwd liggen of met moerassen en loegankelijke wouden bedekt zijn; maar nog is de vruchtbaarheid des lands zoo groot, dat het met weinig moeite, zegt *HINNER*, levensmiddelen voor een groot leger zou kunnen verzamelen, vooral indien de vijand bij kleine afdeelingen, en niet in eene massa, voorttrok. Het midden zekerlijk van *Phrygie*, of het westelijk gedeelte van *Klein-Azie*, waar geheele legers van kruisvaarders versmolten, is zeer bar en ruw; doch de streek ten noorden van *Malatia* heeft tegenwoordig de aanzienlijkste steden van *Klein-Azien*. *Malatia* zelve, het oude *Melitene*, is eene zeer oude, groote en belangrijke stad op den wester-oever van den *Eufraat*, omringd door vele tuinen en wel voorzien van water. Noordwaarts van hier is *Swas*, of het oude *Sebaste*, alwaar men twee wegen kan inslaan, den eenen noordelijk, die naar *Tokat*, de grootste stad van *Klein-Azie*, geleidt. Hier is eene gezonde lucht, de omtrek is niet onvruchtbaar, en er is zeer veel karavanen-handel, vooral met safran, met oostindische katoenen, die van *Barrá* komen, en koper- en leder-fabrieken. Er gaan hier twee karavanen-wegen, de een naar *Smyrna*, de ander naar *Konstantinopel*. Op den laatsten komt men 24 uren meer noordwaarts te *Amasia*, in een dal tusschen hooge gebergten aan de rivier *Iris*. Zij is vrij groot, welbemaard, heeft een bergkasteel, en is de zetel van een' *Griekschen* aartsbisschop. De omtrek is zeer vruchtbaar aan wijn. Hier plagt de oudste zoon des *Turkschen* Sultans meermalen zijne woonplaats te hebben. Van hier tot *Boli*, 370 *Engelsche* mijlen of 120 uren verre, heeft men geene belangrijke steden, maar toch geen gebrek aan water; men volgt gedeeltelijk den oever van den ouden beroemden stroom *Halys*, thans *Kizyl-Ermak*, en ontmoet ook kleinere rivieren: *Boli*, (oudtijds *Hadrianopolis* of *Antinoopolis*) ligt aan een riviertje in de nabijheid van een hoogen berg, heeft warme baden en een meer. Zeventig uren verder komt men te *Ismid*, de oude vermaarde konings- en keizers-zetel. *Nicomedeid* is een vruchtbaar dal in eene heerlijke ligging aan eene naar haar genoemde zeeboezem. Er zijn hier groote bosschen en men drijft goeden handel in zout. *Armeniërs* en *Grieken* hebben hier elk eenen aartsbisschop. Hier eindigen de karavanen naar *Konstantinopel* hunde landreis, er is sterke scheepvaart op de golf en het meer van *Marmora* naar het twintig uren verder gelegene *Konstantinopel*. Deze weg heeft het voordeel, dat de lucht langs de *Zwarte Zee*, (die niet verre af is) doorgaans zeer gematigd is, en door de zee ten noorden en door de bergen ten zuiden bekoeld wordt.

(Het vervolg hierna.)

Getrouwd:

T. J. KLOSTERMANN,
en
A. E. BURGERS,

WESSEL,
den 27sten November.
1832.

Strekende deze tot kennisgeving aan Familie en Bekenden, zoo hier als elders.

§ § § COMMISSARISSEN tot de NEGOTIATIE voor den STRAATWEG van ZUTPHEN naar APELDOORN en DIJEN, adverteren bij dezen, dat op Maandag den 3^{den} December 1832, des middags ten 12 ure, ten Raadhūze der Stad Zutphen, in tegenwoordigheid van Deelhebber, en ten overstaan van Notarissen en Getuigen, zal worden overgegaan tot de UITLOTTING van VIER AANDEELEN, heenkommende uit de voorschrevene Negotiatie.

Zutphen, den 26sten November 1832.

De President-Commissaris,
P. J. SWAVING.

AMORTISATIE-SYNDICAAT ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN enz. AGENTSCHAP ZUTPHEN. VERPACHTING.

De AGENT van het DOMEIN te ZUTPHEN, zal op den 3^{den} December 1832, des morgens ten tien ure, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur van Zevenaar, ten raadhūze aldaar, in het openbaar, aan de meestbiedende, voor een tijdvak van Zeven achtereenvolgende jaren, zullende aanvang nemen, ten aanzien van den B. O. U. W. H. O. F, den Nieuweling, met den 22^{den} Februarij 1833, en betrekkelijk de twee laatste perceelen te rekenen aanvang genomen te hebben met den elfden November 1832, verpachten:

- 1° Den B. O. U. W. H. O. F, den Nieuweling, genaamd, gelegen onder Groessen, in de Gemeente Duiven, groot nagenoeg 35 Bunders, in pacht bij den Heer P. S. N. A. S. S., te Duiven, gebruikers de Erven A. D. E. R. K. S. E. N., te Groessen.
- 2° Eene W. E. I. D. E., aan de Schans, onder Westervoort, groot een Bunder, zeventig Roeden en een en dertig Ellen, laatstelijk in pacht bij J. J. A. N. S. E. N., te Westervoort.
- 3° Een stuk B. O. U. W. L. A. N. D. de St. Jan's Boesgaard genaamd, groot 53 Roeden en 22 Ellen, gelegen tusschen de Schans, onder Westervoort, laatstelijk in pacht bij J. G. H. A. N. N. A. J. A. N. S. E. N., Wed. van E. G. A. O. E. N., gebruiker W. B. E. R. E. N. D. S. E. N. aldaar.

En zulks op alle zoodanige Condities en Voorwaarden als voor de belanghebbende ter visie liggen zoo ten Kantore van den Heer Agent van het Domein te Zutphen, als ter Secretarie der voormelde Gemeente.

De Agent voornoemd,
J. VAN LAMSWEEDE.

§ § § Men is voornemens om op Woensdag den 12^{den} December 1832, des morgens ten tien ure, op het Buitengoed *Aggeresteijn*, onder *Arnhem*, in het openbaar te verkoopen: twee bruine aftandsche MERRIE-PAARDEN, trouw en mak in het tuig, eene KOETS-COUPÉ, eene CALLES, en eene MANDE-WAGEN, allen in den besten staat; voorts PAARDEN-TUIGEN, waaronder een TWEESPAN geheel NIEUWE TUIGEN, ZADELS, PAARDEN-DEKENS, en verdere TUIGEN en STAL-BEHOEFTEN, al hetwelk 's Maandags en Dingsdags te voren van des morgens tien tot des middags drie ure aan de stal aldaar kan worden bezigtigd.

HOUTVERKOOPTING.

De Notarissen NYHOFF en GODEROL zullen aanstaanden Vrijdag des morgens ten elf ure, ten huize van den Kastelein J. G. E. R. R. I. T. S. E. N., in het Posthoorn, buiten de Rijnpoort te Arnhem, publiek aan de meestbiedenden, op dag, verkoopen: eene aanzienlijke partij EIKEN- en DENEN-HOUT, benevens WAGENSCHOT, van verschillende dikte en lengte, gedurende drie dagen voor den Verkoop te bezigtigen.

§ § § Mad. J. STEPPE heeft de eer de Dames te berigten, dat zij haar MODES heeft ontvangen, en alles naar den laatsten smaak, voor het tegenwoordige Saisoer, als: HOEDEN, MUTSEN, CHEMISETTE, P. E. L. E. R. I. N. E., is uitgekapt bij ROBERT, in het Hotel der Nederlanden, en zal tot aanstaande Zaterdag vertoeven om zich verder naar Dordborgh te begeven.

§ § § UITDE HAND TE KOOP: TWEE ZWARTE LANGSTAART MERRIE-PAARDEN, mak in alle tuig. Te befragen bij HUPKES, Kastelein in het Wapen van Gelderland, te Dieren.

§ § § Diegenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de Natenschap van wijlen den Wel Edelen Heer STEPHANUS PIETER S. W. E. N., overleden te Zutphen den 23sten October 1832, gelieven daarvan opzette of betaling te doen, binnen eene maand, aan den Executent-Testamentair G. H. E. N. N. Y., te Zutphen. Zutphen, den 28sten November 1832.